

E-kommunikation vid tal- och språknedläggning

Erfarenheter från Kommunikationsmottagningen i Östergötland

Konferens e-kommunikation 2024

Malin Nätt, arbetsterapeut

Eva Muhrman, logoped

Kommunikationsmottagningen Östergötland (Lindah)

- Länsövergripande ansvar för hela processen kring
 - kommunikationshjälpmedel mm till vuxna personer med komplexa behov
 - avancerade kommunikationshjälpmedel t ex ögonstyrningsdator
- Områden
 - AKK - Alternativ och kompletterande kommunikation (tal/språk/kognitiv-funktion)
 - Skrivhjälpmedel (handfunktion)
 - Telefoni (tal/språk/hand-funktion)
- Nästan alla, oavsett funktionsnedsättning, vill kunna använda en mobiltelefon!

Tal- och språknedläggning

- Vad innebär det?
 - Nedsatt tal = påverkan på bl a förmågan att artikulera dvs att tala tydligt
 - Nedsatt språk = påverkan på förmåga att uttrycka sig muntligen, förstå det som sägs, förstå det man läser och uttrycka sig i skrift/stava.

Telefonsamtal – nedsatt tal

- Vad kan bli svårt?
 - Svårt för patienten att göra sig förstådd
- Vad kan hjälpa?
 - Skriva sitt budskap och få det uppläst för samtalspartner via talsyntes eller fysisk person
 - Videosamtal
- När samtal inte är ett alternativ: förmedla sig helt via skrift utan uppläsning för samtalspartnern (SMS/mejl/sociala medier/chatt mm)

Vad har vi gjort – alternativa telefonsamtal vid talnedsättning

Telefonsamtal med talsyntes till och från alla

- Predictable (kommunikationsapp i mobil)
- TD Phone (telefoniapp i ögonstyrd dator)

Videosamtal med talsyntes till andra med iPhone/iPad

- TD Pilot (TD Talk/Facetime – kommunikationsapp/videosamtal i ögonstyrd iPad)
 - Stimulansbidraget
 - Plus jmf med TD Phone: personerna ser varandra
 - Minus jmf med TD Phone: går ej att ringa androidenheter

Viktig lärdom

Att höra varandra under samtal

- Pat vill ofta kunna prata i första hand och komplettera med skrift
- Pat vill ibland att assistent/närstående ska kunna stötta muntligen vid behov
 - TD Phone - aktivera mikrofon
 - Predictable – automatisk mikrofonfunktion

Vad har vi gjort – forts alternativa telefonsamtal vid talnedsättning

Telefonsamtal med tolk på plats hos patienten

- Taltjänst (6 regioner i landet)

Telefonsamtal via text med tolk utan talsyntes

- Texttelefoni.se

Texttelefoni – hur?

- Främst för personer med talnedsättning, färre med språklig nedsättning
- Påverkande faktorer
 - Handfunktion
 - Kognitiv funktion
 - Syn
 - Hörsel
- Viktigt att begära "Höra direkt" i Texttelefoni

Fördelar jmf med telefonsamtal utan tolk

- Tolken presenterar direkt.
- Stödet anpassas efter behov, tålmodiga tolkar
- Kan ringa till vem som helst

Nackdelar jmf med telefonsamtal utan tolk

- Mottagaren kan tro att det är en försäljare som ringer och lägga på. När man inte ser patientens egna telefonnummer.
- Tar tid att skriva

Texttelefoni - Patientfall

- Kvinna i medelåldern med CP
- Vill kunna ringa, men svårt att göra sig förstådd via tal.
- Bedömning av förutsättningar
 - Provade först Lightwriter koppling – tappade kontakten.
 - Ej teknikvan
 - Nedsatt motorik, tar tid att skriva på mobil
 - Anpassning styrsätt dator
- Genomgång och test att texttelefoni.se
- Kan nu ringa till föräldrar, färdtjänst, vård mfl.
- Skickar korta SMS om hon ej har tillgång till datorn, mindre stressigt än samtal.

Telefonsamtal – nedsatt språk

- Vad kan bli svårt?
 - Svårt för patienten att göra sig förstådd
 - Svårt för patienten att förstå samtalspartnern
- Vad kan hjälpa?
 - Ha en fysisk person med på plats, före, under och efter telefonsamtal
 - Videosamtal
 - Enstaka som kan vara hjälpta av att skriva korta budskap och få det uppläst, i första hand via fysisk person.
 - När samtal inte fungerar kan vissa vara hjälpta av att kommunicera t ex via SMS/mejl genom att:
 - skriva korta budskap i ordinarie appar
 - använda kommunikationsprogram med bildstöd

Vad har vi gjort – alternativa telefonsamtal vid språknedsättning

Telefonsamtal med tolk på plats hos patienten

- Taltjänst

Någon som använder:

- Teletal?
- Videosamtal med/utan bildstöd?
- Annat?

När telefonsamtal inte fungerar alls -
SMS med bildstöd

- Widgit Go
- Mind express

Framtida vision

- Troligen stort mörkertal när det gäller patienter med tal- och språknedsättning (utan motorisk nedsättning), särskilt språk/afasi
 - Att fler med tal- och språknedsättning ska få möjlighet att utföra telefonsamtal.
 - Lära oss mer om tänkbara lösningar, särskilt till personer med språklig nedsättning. Bildtelefoni? Videosamtal med symbolbaserat kommunikationsprogram?
 - Sprida budskap till logopeder i Östergötland
 - När man vet vad som går att göra – lättare att hitta personer som har behov.
-
- Digital delaktighet på frammarsch!

Tack för oss!

malin.natt@regionostergotland.se

eva.muhrman@regionostergotland.se

Bildstöd i presentationen kommer från Symbolbruket:

Widgitsymboler © Widgit Software Ltd. 2024 | Symbolbruket www.symbolbruket.se